

7. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав військовослужбовців та поліцейських на соціальний захист. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3621-20#Text>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-527-3-27>

THE IMPORTANCE OF OBSERVING THE RIGHTS OF SEAMEN AS A COMPONENT OF ENSURING MARITIME SAFETY

ВАЖЛИВІСТЬ ДОТРИМАННЯ ПРАВ МОРЯКІВ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Svynarenko Yurii Pavlovich

*doctor of philosophy, senior lecturer
of the department of operative and
investigative activities educational and
scientific institute for training
specialists for criminal police units
of the National Police of Ukraine
Odesa State University
of Internal Affairs
Odesa, Ukraine*

Свинаренко Юрій Павлович

*доктор філософії, старший викладач
кафедри оперативно-розшукової
діяльності навчально-наукового
інституту підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Національної поліції України
Одеський державний університет
внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Tolmachenko Yehor Olegovich

*Cadet of the educational
and scientific institute
for the training of specialists
for the criminal police units
of the National Police of Ukraine
Odesa, Ukraine*

Толмаченко Єгор Олегович

*курсант навчально-наукового інституту
підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Національної поліції України
Одеський державний університет
внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Морська безпека є важливим компонентом національної та міжнародної стабільності, і її забезпечення неможливе без дотримання прав моряків. Моряки є основною рушійною силою світової морської торгівлі, що обслуговує близько 90% усіх вантажоперевезень. У сучасних умовах, коли виклики на морі стають все більш комплексними, права моряків, їхній добробут та умови праці набувають критичного значення для забезпечення стабільності та безпеки на морських шляхах [3, с. 295].

Важливість прав моряків у контексті морської безпеки. Моряки відіграють ключову роль у забезпеченні безперервного функціонування глобальних транспортних мереж. Їхня праця лежить в основі міжнародної торгівлі, оскільки приблизно 90% усіх товарів у світі транспортується морським шляхом. Однак ефективність їхньої роботи безпосередньо залежить від забезпечення належних умов праці та дотримання їхніх прав. Це включає доступ до якісної медичної допомоги, належні умови праці на судні, гідну оплату праці, соціальний захист і право на відпочинок. Усі ці аспекти є не лише базовими правами моряків, але й критично важливими складовими безпеки морського транспорту.

Недотримання цих прав має серйозні наслідки. Воно може спричинити страйки, затримки в доставці вантажів, зростання демотивації та виснаження серед моряків. Виснажені або демотивовані працівники більш схильні до помилок під час виконання своїх обов'язків, що підвищує ризик аварій або екологічних катастроф, таких як розливи нафти чи зіткнення суден. Крім того, порушення прав моряків може створити додаткові ризики для безпеки, оскільки незадоволені умови праці часто стають ґрунтом для недотримання стандартів або навіть саботажу [2, с. 342].

Пандемія COVID-19 чітко продемонструвала вразливість прав моряків у кризових ситуаціях. Введені обмеження на пересування та карантинні заходи значно ускладнили ротацію екіпажів, через що десятки тисяч моряків були змушені працювати понаднормово, без належного відпочинку. Неможливість змінити екіпажі часто супроводжувалася обмеженим доступом до медичних послуг, включаючи відсутність можливості отримати лікування на суші. Деякі моряки проводили на борту по 12–15 місяців, що значно перевищує міжнародно визнані стандарти [3, с. 295].

Тривале перебування на борту та ізоляція від сімей призвели до зростання фізичного й психологічного навантаження, що в окремих випадках викликало депресії, тривожність і навіть сплески насильства на суднах. Погіршення морального стану екіпажу ставило під загрозу безпеку судноплавства, адже моряки, які перебувають у стресовому стані, втрачають пильність і здатність до швидкого прийняття рішень у критичних ситуаціях. Крім того, пандемія показала недостатність механізмів захисту прав моряків, що виявилось у відсутності узгоджених міжнародних протоколів для ротації екіпажів та забезпечення медичної допомоги в умовах глобальних обмежень [3, с. 295].

Зв'язок прав моряків із екологічною та кібербезпекою. Дотримання прав моряків має тісний зв'язок із екологічною безпекою на морі, адже саме екіпажі суден є ключовими виконавцями екологічних стандартів і правил

під час морських операцій. Моряки, які працюють у неналежних умовах, знижують свою пильність, що може призвести до помилок у керуванні судном або обслуговуванні обладнання. Наприклад, неналежне поводження з паливом, ігнорування процедур утилізації відходів чи відключення систем контролю за викидами можуть стати причиною серйозних екологічних катастроф. Забруднення морського середовища, спричинене такими порушеннями, може мати довгострокові наслідки для екосистем і регіональної стабільності [1, с. 326].

Забезпечення гідних умов праці сприяє не лише підвищенню морального стану моряків, але й їхньої відповідальності за дотримання екологічних норм. Добре мотивований і кваліфікований персонал більш схильний дотримуватись процедур і виконувати свої обов'язки з належною ретельністю. Це особливо важливо у разі транспортування небезпечних вантажів, таких як нафта чи хімікати, де будь-яка помилка може призвести до катастрофічних наслідків для довкілля. Таким чином, дотримання прав моряків є не лише моральним і правовим обов'язком, але й ефективним інструментом забезпечення екологічної безпеки на морі.

Окрім того, у сучасних умовах зростає роль кібербезпеки у забезпеченні морської безпеки. З огляду на активне впровадження автоматизованих систем управління на судах та цифровізацію портової інфраструктури, судна стають дедалі вразливішими до кібератак. Моряки є першою лінією оборони проти цих загроз, адже саме вони відповідають за управління системами та їхній захист. Проте неналежна підготовка екіпажу або низький рівень задоволеності працею можуть значно збільшити ризик помилок або нехтування базовими кіберзахисними заходами [4, с. 361].

Кібератаки на судна можуть мати катастрофічні наслідки, включаючи втрату контролю над судном, крадіжку вантажів або навіть повне зупинення роботи портів. Останні приклади таких атак продемонстрували, що загроза не є гіпотетичною, а реальним викликом для морської галузі. У цьому контексті забезпечення прав моряків, зокрема їхнього доступу до якісної підготовки та навчання з кібербезпеки, є ключовим елементом загальної стратегії безпеки.

Шляхи вирішення проблем. Для забезпечення дотримання прав моряків необхідно впроваджувати комплексні заходи, які спрямовані на підвищення рівня соціального захисту, умов праці та безпеки. Це не лише сприяє добробуту працівників, але й безпосередньо впливає на стабільність і ефективність морської галузі.

Розробка та дотримання міжнародних стандартів. Одним із ключових елементів у забезпеченні прав моряків є розробка й імплементація міжнародних стандартів. Конвенція про працю в морському судноплаванні (MLC, 2006), розроблена Міжнародною морською

організацією (ІМО), є фундаментом для захисту моряків. Вона охоплює широкий спектр питань, включаючи умови праці, соціальний захист, медичне обслуговування та безпеку на судах. Проте забезпечення її повного виконання залишається викликом. ІМО та інші міжнародні організації мають посилювати контроль за виконанням цієї конвенції шляхом регулярного моніторингу, аудиту та застосування санкцій до порушників. Це дозволить уніфікувати стандарти в глобальному масштабі та запобігти порушенням прав моряків [2, с. 342].

Покращення системи моніторингу. Сучасні технології відкривають нові можливості для моніторингу дотримання прав моряків. Використання супутникового моніторингу, систем звітності та цифрових платформ дозволяє відстежувати умови праці моряків у реальному часі. Наприклад, супутникові системи можуть збирати дані про тривалість рейсів, розташування суден та забезпечення екіпажу необхідними ресурсами. Дані можуть аналізуватися міжнародними організаціями для виявлення порушень, таких як перевищення максимально дозведеного часу перебування на борту або недотримання санітарних норм.

Окрім того, автоматизовані системи звітності дозволяють екіпажам передавати скарги чи інформацію про порушення безпосередньо до відповідних органів, зберігаючи анонімність. Це особливо важливо в умовах, коли моряки можуть побоюватися репресій з боку роботодавців. Такі технології сприяють оперативному вирішенню проблем і підвищують прозорість у морській галузі.

Інвестиції у навчання та підготовку. Навчання та підготовка моряків є важливим компонентом у забезпеченні їхніх прав і безпеки. Програми навчання мають враховувати не лише технічні аспекти, але й психологічну підтримку, яка є критично важливою, особливо в умовах тривалих рейсів і роботи в ізольованому середовищі. Зокрема, навчальні курси можуть включати модулі з управління стресом, розвитку комунікативних навичок та основ психологічної підтримки в екстремальних умовах.

Крім того, підготовка повинна охоплювати аспекти кібербезпеки, екологічної безпеки та роботи з сучасними цифровими системами. Це підвищить загальний рівень компетентності екіпажів і допоможе запобігати як технічним, так і організаційним помилкам, що можуть вплинути на безпеку судноплавства. Інвестиції у навчання також сприяють підвищенню мотивації моряків, зміцнюють їхню лояльність до роботодавця та підвищують загальний рівень професійної культури.

Дотримання прав моряків є важливим елементом у забезпеченні морської безпеки. Забезпечення належних умов праці, захисту та підтримки моряків сприяє не лише стабільності морських перевезень,

але й зниженню ризиків, пов'язаних із екологічними та кіберзагрозами. Україна, як держава з потужним морським потенціалом, має активно долучатися до міжнародних ініціатив у цій сфері та впроваджувати найкращі практики для захисту прав моряків.

Література:

1. Журавель А. В. Екологічне інвестування в сфері морської безпеки: Окремі аспекти // *Maritime security of the baltic-black sea region: Challenges and threats*. – 2021. – С. 326.
2. Кузьменко Ю. В., Думанський Р. В. Морська безпека як складова національної економічної безпеки держави // *Maritime security of the baltic-black sea region: Challenges and threats*. – 2021. – С. 342.
3. Свиначенко Ю. П., Мідловець Е. А. Особливості дотримання прав моряків в умовах пандемії covid-19 // *Maritime security of the baltic-black sea region: Challenges and threats*. – 2021. – С. 295.
4. Форос Г. В. Окремі аспекти забезпечення морської безпеки та кібернетичної безпеки України // *Maritime security of the baltic-black sea region: Challenges and threats*. – 2021. – Т. 11. – С. 361.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-527-3-28>

FOREIGN EXPERIENCE OF THE COURT SECURITY SERVICE

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ

Talpa Petro Valentynovych

*Postgraduate Student
Odesa State University
of Internal Affairs
Odesa, Ukraine*

Талпа Петро Валентинович

*аспірант
Одеський державний університет
внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Для підтримання громадського порядку в судах залучається державний орган у системі правосуддя – Служба судової охорони. Серед основних завдань служби виділяємо наступні: підтримання громадського порядку в суді; припинення будь-яких проявів неповаги до суду; здійснення охорони приміщень суду, органів та установ системи правосуддя; виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їхніх сімей, працівників суду; забезпечення безпеки у суді усіх учасників судового процесу [1].